

Oznámenie FR SR
o novele zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov
(zákon č. 352/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 431/2002 Z. z.
o účtovníctve v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú
niektoré zákony)

NR SR dňa 17. októbra 2013 schválila zákon č. 352/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

V čl. I tohto zákona sa s účinnosťou od 1. januára 2014 mení a dopĺňa zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“).

Zmeny sa týkajú najmä nasledovných oblastí:

1. Mikro účtovná jednotka - § 2 ods. 5 až 7, § 18 ods. 4, § 25 ods. 7, § 27 ods. 11, § 39j ods. 2 a 11 zákona o účtovníctve

Zavádza sa pojem mikro účtovná jednotka, ktorou sa môže stať, za podmienok ustanovených v § 2 ods. 5 zákona o účtovníctve, obchodná spoločnosť, družstvo, fyzická osoba podľa § 1 ods. 1 písm. a) tretieho bodu účtujúca v sústave podvojného účtovníctva, fyzická osoba zapísaná v Obchodnom registri a pozemkové spoločenstvo. Uvedené účtovné jednotky sa môžu stať mikro účtovnými jednotkami už v účtovnom období, v ktorom vznikli, ak sa tak rozhodnú. Ak účtovná jednotka začne postupovať a zostavovať účtovnú závierku ako mikro účtovná jednotka, musí tento postup dodržať do času, kým spĺňa podmienky pre mikro účtovnú jednotku. Mikro účtovnou jednotkou sa nemôže stať účtovná jednotka, ktorá zostavuje účtovnú závierku podľa Medzinárodných štandardov pre finančné vykazovanie (ďalej len „IFRS/EÚ“). Mikro účtovná jednotka:

- nebude oceňovať majetok a záväzky pri ich nadobudnutí a ani ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka reálnou hodnotou;
- vykazuje v priebežnej účtovnej závierke len údaje za vykazovanú časť účtovného obdobia.

Zmeny týkajúce sa mikro účtovných jednotiek sa prvýkrát použijú v účtovnom období, ktoré sa začína 1. januára 2014 a neskôr.

2. Zverejňovanie údajov účtovnej závierky prostredníctvom registra účtovných závierok (ďalej len „register“) - § 8 ods. 3, § 23 ods. 2, 3, 4 písm. c), 6 písm. a) a f), § 23a ods.1 až 4, 6 až 9, § 23b ods.1, 4, 5, § 23c ods. 1 až 4, § 23d, § 38 ods. 1 písm. c) zákona o účtovníctve

Na rozdiel od súčasnej úpravy, do registra sa budú ukladať aj výročné správy a zaniká povinnosť ukladania priebežných účtovných závierok.

Od 1. januára 2014 s prijatím registra sa mení spôsob zverejňovania účtovných závierok, výročných správ a správ audítora. Povinnosti spojené so zverejňovaním dokumentov upravuje doplnený § 23d zákona, ktorý „nahrádza“ zrušený § 21 zákona o účtovníctve.

Individuálna účtovná závierka, individuálna výročná správa, konsolidovaná účtovná závierka a konsolidovaná výročná správa účtovných jednotiek, ktorých povinnosť zostavenia ustanovuje zákon o účtovníctve, sa zverejňuje uložením do registra (§ 23d ods. 1 zákona o účtovníctve).

Úpravy týkajúce sa ukladania a zverejňovania dokumentov uvedených v § 23 ods. 2 zákona o účtovníctve (ďalej len „dokumenty“) prostredníctvom registra možno rozdeliť na:

a) úpravy povinností účtovnej jednotky

Obchodné spoločnosti, družstvá, štátne podniky a neziskové organizácie si povinnosť zverejnenia dokumentov splnia ich **doručením na daňový úrad**, resp. pri elektronickej forme doručením prostredníctvom elektronickej podateľne, ktorú prevádzkuje Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky podľa zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) v znení neskorších predpisov. Za doručený sa považuje dokument, ktorý obsahuje správne vyplnené všeobecné náležitosti tlačív účtovných výkazov a poznámok. Dokumenty sa do registra účtovných závierok ukladajú v elektronickej alebo listinnej podobe.

Dokumenty, ktorých štruktúra nie je štandardizovaná (konsolidovaná účtovná závierka, výročná správa, správa audítora, súhrnná účtovná závierka, výkazy vybraných údajov a dokumenty vyhotovované v cudzom jazyku), účtovné jednotky ukladajú do registra účtovných závierok elektronicke priložením dokumentu vo forme prílohy všeobecného podania (§ 23a ods. 2 zákona o účtovníctve). Elektronicke sa do registra ukladajú aj dokumenty účtovných jednotiek, ktoré sú platiteľmi DPH. Ostatné účtovné jednotky môžu individuálne riadne a mimoriadne účtovné závierky uložiť v elektronickej alebo v listinnej podobe.

V prípade účtovných jednotiek verejnej správy si účtovná jednotka splní povinnosť zverejnenia dokumentov doručením **prostredníctvom systému štátnej pokladnice** podľa zákona č. 291/2002 Z. z. o Štátnej pokladnici a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Účtovná jednotka, ktorá zostavuje účtovnú závierku podľa IFRS/EÚ, uvedená v § 17a zákona o účtovníctve, zverejňuje najmenej po dobu jedného roka na svojom webovom sídle:

- informáciu o uložení individuálnej účtovnej závierky v registri;
- úplnú individuálnu účtovnú závierku v tom istom rozsahu a tej istej lehote ako ju ukladá v registri (§ 23d ods. 5 zákona o účtovníctve).

Výročné správy (individuálnu a konsolidovanú) je účtovná jednotka povinná uložiť do registra najneskôr do jedného roka od skončenia účtovného obdobia, za ktoré sa tieto výročné správy vyhotovujú (§ 23a ods. 7 zákona o účtovníctve). Prvýkrát účtovná jednotka uloží výročné správy v znení účinnom od 1.1.2014 vyhotovené za účtovné obdobie končiace k 31.decembru 2013 a neskôr.

b) úpravy povinností daňového úradu

Daňový úrad:

- dokumenty prijaté v listinnej podobe prevedie do elektronickej podoby;
- overí, či sú správne vyplnené všeobecné náležitosti podľa § 17 ods. 2 písm. a) a b) zákona o účtovníctve;
- vyzve účtovnú jednotku, ak všeobecné náležitosti účtovnej závierky účtovná jednotka nevyplní správne, aby chyby odstránila v určenej lehote;

- postúpi doručené dokumenty so správne vyplnenými všeobecnými náležitosťami v elektronickej podobe prostredníctvom Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky správcovi registra **do desiatich pracovných dní** za účtovnú jednotku, ktorá zostavuje účtovnú závierku podľa IFRS/EÚ a konsolidovanú účtovnú závierku, za obchodnú spoločnosť, družstvo, štátny podnik, subjekt verejnej správy a inú účtovnú jednotku, ak osobitný predpis ustanovuje, že účtovná závierka týchto osôb má byť verejne prístupná. V ostatných prípadoch **do tridsiatich kalendárnych dní**.

c) úpravy povinností a práv správcu registra

Správca registra:

- ukladá dokumenty účtovných jednotiek, ktorými sú pobočka zahraničnej banky, pobočka zahraničnej správcovskej spoločnosti, pobočka zahraničnej poisťovne, pobočka zahraničnej zaistovne a pobočka zahraničnej finančnej inštitúcie v neverejnej časti registra;
- zverejní a sprístupní každý doručený dokument do piatich pracovných dní odo dňa doručenia do registra vo verejnej alebo neverejnej časti registra;
- zasiela dokumenty, ktoré sa ukladajú a sú obsahom zbierky listín obchodného registra priebežne do zbierky listín obchodného registra, v lehote do 30 kalendárnych dní do dňa zverejnenia;
- sprístupňuje prijaté, dokumenty uložené v neverejnej časti Národnej banky Slovenska a subjektu verejnej správy prostredníctvom registra;
- sprístupňuje prijaté dokumenty účtovanej jednotke, ktorej sa dokumenty týkajú, na základe písomnej žiadosti. Údaje, ktoré má žiadosť obsahovať sú uvedené v § 23c zákona o účtovníctve v doplnených odsekoch 3 a 4. Žiadosť podaná elektronicke, musí byť podpísaná zaručeným elektronickým podpisom;
- je oprávnený spracúvať osobné údaje, ak ich prijatý dokument obsahuje.

Dokumenty sprístupnené v elektronickej podobe sa nespoplatňujú.

So zmenou v zverejňovaní dokumentov súvisia prechodné ustanovenia, v ktorých sa spresnil postup účtovnej jednotky pri zverejňovaní súvahy a výkazu ziskov a strát v Obchodnom vestníku za účtovné obdobia rokov 2008 až 2012 v prípade, ak uvedené údaje budú účtovné jednotky zverejňovať po 1. januári 2014.

3. Oceňovanie reálnou hodnotou - § 25 ods. 1 písm. a) tretí bod a písm. e) tretí bod, ods. 3, § 27 ods. 1 písm. a), ods. 3, ods. 6 a ods. 11, § 39i ods. 11 zákona o účtovníctve

Spresňuje sa oceňovanie reálnou hodnotou pre účtovné jednotky finančného sektora (pre obchodníka s cennými papiermi, platobnú inštitúciu, inštitúciu elektronických peňazí, pobočku zahraničnej finančnej inštitúcie).

Zaniká povinnosť ocenenia cenných papierov a derivátov reálnou hodnotou (ku dňu obstarania ako aj ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka) pre mikro účtovné jednotky, účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania a účtovná jednotka, ktorá účtuje v systave jednoduchého účtovníctva.

Upravuje sa oceňovanie reálnou hodnotou podľa § 27 zákona o účtovníctve podielov na základnom imaní obchodných spoločností, ktoré nemajú podobu cenného papiera a sú nadobudnuté do majetku špeciálneho podielového fondu alternatívnych investícií reálnou hodnotou ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.

Doplňa sa definícia :

- trhovej ceny s prihliadnutím na možnosti a schopnosti profesionálnych investorov, ako sú fondy, obchodníci s cennými papiermi a pod. tak, aby v prípade, keď nie je v deň ocenenia cena na trhu k dispozícii, títo použili odhad trhovej ceny prostredníctvom modelu,
- kvalifikovaného odhadu, ktorý vychádza zo súčasnej hodnoty budúcich výdavkov na majetok a príjmov z majetku.

4. Ostatné zmeny

V rámci ostatných zmien došlo k doplneniam a zmenám v nasledovných oblastiach:

- **všeobecné náležitosti účtovnej závierky - § 17 ods. 2 písm. a) a písm. f) zákona o účtovníctve**

Menia sa povinnosti poskytovania informácií účtovnou jednotkou vo všeobecných náležitostiach účtovnej závierky. Na rozdiel od súčasného znenia účtovná závierka bude obsahovať podpisový záznam len jednej osoby a to štatutárneho orgánu účtovnej jednotky alebo člena štatutárneho orgánu účtovnej jednotky alebo fyzickej osoby, ktorá je účtovnou jednotkou.

- **účtovné jednotky, ktoré zostavujú účtovnú závierku podľa IFRS/EÚ - § 17a ods. 1, § 17a ods. 2 písm. a) a b), § 17a ods. 3 zákona o účtovníctve**

Mení sa štruktúra usporiadania účtovných jednotiek, ktoré zostavujú účtovnú závierku podľa IFRS/EÚ a mierne sa zvyšujú veľkostné podmienky z 165 969 594,40 € na 170 000 000 €, ktoré ak účtovná jednotka splní, musí zostavovať individuálnu účtovnú závierku podľa IFRS/EÚ.

Rozširuje sa okruh účtovných jednotiek, ktoré sa môžu rozhodnúť zostavovať individuálnu účtovnú závierku podľa IFRS/EÚ. Ide o:

- nástupnícku účtovnú jednotku, ktorá do rozhodného dňa zostavovala účtovnú závierku podľa IFRS/EÚ a preberá majetok a záväzky od zanikajúcej účtovnej jednotky, ktorá nezostavovala účtovnú závierku podľa IFRS/EÚ. Nástupnícka účtovná jednotka má možnosť pokračovať v zostavovaní individuálnej účtovnej závierky podľa IFRS/EÚ. Umožňuje sa, aby aj v prípade, ak zanikajúca účtovná jednotka zostavovala účtovnú závierku podľa IFRS/EÚ a nástupnícka pred rozhodným dňom nezostavovala individuálnu účtovnú závierku podľa IFRS/EÚ, mohla nástupnícka účtovná jednotka zostavovať po rozhodnom dni individuálnu účtovnú závierku podľa IFRS/EÚ,
- novovzniknutú dcérsku účtovnú jednotku, ktorá v prvom účtovnom období spĺňa veľkostné podmienky podľa § 17a ods. 2 zákona o účtovníctve a jej materská účtovná jednotka, ktorá sa spravuje právom niektorého členského štátu, zostavuje individuálnu účtovnú závierku podľa IFRS/EÚ.

- **inventarizácia majetku - § 29 ods. 3 zákona o účtovníctve**

Znižuje sa periodicita inventarizácie majetku - dlhodobý majetok od 1. januára 2014 bude účtovná jednotka inventarizovať len raz za štyri roky a peňažné prostriedky v hotovosti len ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.

- **zmiernenie povinnosti pri vedení účtovníctva neziskovými účtovnými jednotkami - § 26 ods. 7, § 28 ods. 3 zákona o účtovníctve**

Upravujú sa povinnosti pri vedení účtovníctva pre účtovné jednotky, ktoré neboli zriadené na účely podnikania. Medzi tieto úpravy, okrem zmeny v oceňovaní cenných papierov a derivátov, patrí:

- upustenie od povinnosti účtovať o opravných položkách a rezervách. Bude v kompetencii účtovnej jednotky, aby sa rozhodla či účtovanie rezerv a opravných položiek je významné pre vykázanie účtovného výsledku hospodárenia, pričom hlavne pri malých sumách nie je potrebné o týchto položkách účtovať. Takisto o opakujúcich sa sumách medzi jednotlivými účtovnými obdobiami, ktorými sú napríklad rezervy na mzdy na dovolenky, nebude nezisková účtovná jednotka povinná účtovať,
 - možnosť uplatniť v účtovníctve daňové odpisy, ak sa dlhodobý majetok používa na zdaňovanú činnosť.
- **povinnosť overovania účtovnej závierky audítorom, pre účtovné jednotky, ktoré získavajú 2 % z daní - § 19 ods. 4 zákona o účtovníctve**

Mení sa hranica sumy ročného podielu prijatej dane z 33 193,92 € na 35 000 €, od ktorej má právnická osoba podľa osobitného predpisu (§ 50 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov) mať overenú účtovnú závierku audítorom. Táto povinnosť sa vzťahuje na dve účtovné obdobia, počas ktorých sa tieto prostriedky čerpajú. Prechodné ustanovenie určuje, že na podiel prijatej dane, ktorý bol prijatý neziskovou organizáciou do 31. decembra 2013 sa vzťahuje doterajší limit 33 193,92 €.

*Vypracovalo: Finančné riaditeľstvo SR Banská Bystrica
Odbor daňovej a colnej metodiky
november 2013*